

OĞUZHAN SARUHAN

INSTAGRAM GİRİŞİMCİLİĞİ

DESTEK YAYINLARI: 1484

GÜNCEL: 100

OĞUZHAN SARUHAN / INSTAGRAM GİRİŞİMCİLİĞİ

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumalıoğlu

Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun

Yayın Koordinatörü: Özlem Esmergül

Editör: Cansu Poyraz Karadeniz

Son Okuma: Devrim Yalkut

Kapak Tasarım: İlknur Muştı

Sayfa Düzeni: Melike Doğan

Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak - Mesud Topal

Destek Yayınları: Temmuz 2021

Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-625-441-339-1

© Destek Yayınları

Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul

Tel. (0) 212 252 22 42

Faks: (0) 212 252 22 43

www.destekdukan.com

info@destekyayinlari.com

facebook.com/DestekYayinevi

twitter.com/destekyayinlari

instagram.com/destekyayinlari

www.destekmedyagrubu.com

Deniz Ofset – Çetin Koçak

Sertifika No. 48625

Maltepe Mahallesi

Hastane Yolu Sokak No. 1/6

Zeytinburnu / İstanbul

OĞUZHAN SARUHAN

INSTAGRAM

GİRİŞİMCİLİĞİ

Instagram'dan Para Kazanma Sanatı

İÇİNDEKİLER

İNSANLIĞIN SONSUZLUK ARAYIŞI / 7
INSTAGRAM'IN KURULUŞU VE İSTATİSTİKLER / 18
INSTAGRAM İÇERİK YÖNETİMİ / 29
INSTAGRAM ANA SAYFA TIMELINE, AKIŞ (FEED) / 36
HİKÂYELER / 116
INSTAGRAM TV (IG TV) / 144
REELS / 164
İÇERİK STÜDYOSU (CONTENT CREATOR) / 173
İSTATİSTİKLER VE ANALİZLER / 180
INSTAGRAM VE KEŞFET ALGORİTMASI / 197
INSTAGRAM REKLAMLARI / 211
INFLUENCER MARKETING / 224
ARAÇLAR / 234

**İNSANLIĞIN
SONSUZLUK
ARAYIŞI**

En ilkel toplumlardan en ileri uygarlıklara kadar insanlar her zaman ve her yerde aileleri ve çevreleriyle iletişim halinde oldu. Toplumun en küçük bireyi olan insan, daima çevresinde olup bitenleri öğrenmek, kendi başına gelenleri başkalarına duyurmak, bunlar üzerinde düşünmek ve düşündüklerini de başkalarına iletmek ihtiyacı duydu.

İster tarihöncesine, isterse de modern çağa bakalım insanlar yaşadıkları dünyaya adapte olma becerileri geliştirdi. İnsanlar yaşadıkları topraklara, çevrelerine, doğaya adapte olma ihtiyacı hissetti ve adapte olabilmek için de iletişim kurdu. On binlerce yıl önce yaşamış atalarımız; ağaç parçalarına, duvarlara, hayvan kemiklerine, mağaralara iletmek istedikleri anıları çizerek ya da kazıyarak gelecekle görsel iletişim ağı kurdu.

*Bizler her şeyden önce iletişim kurma ihtiyacı duyan
varlıklarız (Homo communis).*

Dominic Pettman, Sonsuz Dikkat Dağılımı

40 bin yıl önce yaşayan ilkçağ insanları mağara duvarlarına resimler çizerek iletişim kurmaya çalıştı, optik iletişimin ilk örneği olan duman mesajlarıyla savaş sonuçları iletildi, Afrika yerlileri hikâyelerini sonraki nesillere tamtamlarla iletmeye çalıştı, kuşların iletişim aracı olarak kullanıldığı çağlar oldu, matbaanın icadıyla iletişim daha hızlı bir hal

aldı, bilgisayar, internet ve yapay zekâ teknolojisiyle beraber iletişim bugün kullandığımız en modern, en hızlı ve en kişiselleştirilmiş halini aldı.

İnsanlık tarihini inceleyen antropologlar, iletişim şekillerinin; içinde bulunulan çağın teknolojik imkânlarına ve toplumların ihtiyaçlarına göre farklılık gösterdiğini ortaya çıkardı. Sözlü, yazılı ve görsel iletişim türleri binlerce yıllık insanlık tarihinde hep var oldu.

Tüm türler bir şekilde iletişim kurabilirken, sadece biz insanlar bunu farklı bir seviyeye taşıyabildik. Başarı hikâyemizin en büyük kısmı; paylaşma ve işbirliği isteğimiz ve yeteneğimizden geliyor.

Paleoarkeolog Genevieve von Petzinger, “Tüm Avrupadaki Tarihi Mağaralarda Niçin Bu 32 Sembol Bulunur?” başlıklı konuşmasından

Günlük yaşamın sıradan olaylarını, dini ritüellerini, av sahanelerini, kimi tarihçilere göre ise daha kolay avlanabilmek için yaptıkları büyüleri mağara duvarlarına resimler çizerek betimleyen ilk insanlar, görüntüyü bir iletişim dili olarak kullanıp diğer insanlarla iletişim kurdular. Binlerce yıl sonra bir alfabeye dönüşecek bu resimler, en yalın biçimleriyle ilk çağlarda da anlatımın en temel araçları olarak kullanıldı. 40 bin yıl önce yaşayan insan da milenyum sonrası çağda yaşayan insan da fikirlerini, beğenilerini, gördüklerini, ritüellerini, hayat tarzını başkasının da görmesi için çaba sarf etti.

Adeta her biri farklı bir yaşamı, anlayışı ve yorumlamayı anlatan mağaralar geçmişte kalmış kültürlerin imge depoları gibidir. Bu mağara resimlerini detaylı incelediğimde, o

resimleri çizen insanların mağara duvarlarını bugün kullandığımız Instagram ekranı gibi kullandıklarını tasavvur ettim. Tarihin en gelişmiş teknolojisine sahip 21. yüzyıl insanı olarak beğenilerimizi, tatillerimizi, okuduklarımızı, yediklerimizi bugün Instagram gibi platformlardan paylaşıyorken, 40 bin yıl önce yaşayan avcı-toplayıcı çağın insanları ise bugünkü kaygılarımıza yakın kaygılarla mağara duvarlarını boyuyordu. O günden bugüne değişen sadece mecra ve hız oldu. Belki de günlerce uğraşıp mağara resimlerini boyayan insanlardan bir saniyeden kısa bir sürede Instagram'dan fotoğraflar paylaşan insanlara dönüştük. Aynı kaygılarla üretilen iki olgu arasında ise kocaman bir fark var; birine 40 bin sene sonra bile ulaşılabilirken, bugün bizlerin yazılımsal altyapılara emanet ettiğimiz görsellerimiz çok kısa sürede tarihin dijital çöplüğünde yok olacak. Bu da işte gelişmiş teknolojinin ve bu teknolojinin getirdiği bilgi tsunamisinin hafızalarımıza ve anılarımıza verdiği “değer”.

İspanyol ressam ve heykeltıraş Pablo Picasso'ya, “*On yedi bin yıldır yeni hiçbir şey öğrenmemişiz*” dedirten Lascaux Mağarası 1940 yılında 4 çocuk tarafından bulundu (1). Fransa'nın güneybatısındaki Dordogne ilindeki Montignac köyü yakınlarında yer alan 250 metre derinliğindeki Lascaux Mağarası'nda 5,18 metre uzunluğunda dev bir boğa ile birlikte 600'den fazla parietal duvar resmi mağaranın iç duvarlarını ve tavanlarını süslüyor. 1979 yılında UNESCO tarafından Dünya Mirası Listesi'ne giren Lascaux Mağarası'ndaki resimler günümüzden 17.000 yıl öncesinde yapıldığı tahmin ediliyor.

(Lascaux Mağarası'nda hayvan figürü.)

Asıl adı Cueva de las Manos olan “Eller Mağarası”, Arjantin’in güneyinde bulunan Santa Cruz eyaletinde 1941 yılında keşfedildi. Mağarada, MÖ 7300’lerde çizilen çok sayıda el şablonu, av ve hayvan temsilleri yer alıyor. 1999 yılında UNESCO tarafından Dünya Mirasları Listesi’ne alınan bu mağaradaki el izlerinin çizilme sebepleri tam olarak bilinmese de, bu işlemin bir tür ergenliğe geçiş ritüeli sonucu olduğu ve rüştünü ispatlayan kabile üyelerinin mağara duvarlarına el izlerini bıraktıkları düşünülüyor (2). Diğer taraftan, bu resimlerin hikâye anlatmak için kullanıldığını savunanlar da var. Bugün Instagram’da gördüğümüz içeriklere ne çok benziyor değil mi? Biri evleneceği zaman Instagram’ın hikâye bölümünden 50 tane fotoğraf veya video paylaşıyor, çocukları sünnet olan ebeveynler Instagram’dan onlarca fotoğraf paylaşıyor, kına gecesi yapan hanım kızlarımız Instagram’ı online düğün salonuna çeviriyor. Anlayacağımız binlerce yıl geçiyor ama insan davranışları değişmiyor.

İlk iletişim aracı neydi? Bu sorunun bilimsel olarak yanıtlanması imkânsızdır. Ancak hayal edilmesi değil. Prehistorik atalarımız, değişen bir dünyaya fiziksel olarak uyum sağlamalarında kendilerine yardımcı olacak ağaç, kemik ve taştan araçlar yaptıkları andan itibaren, büyük ihtimalle “düşünce araçları” da yapmış olmalılar. Belki de bu türden ilk aygıt, yakınlardaki bir sürüdeki geyik sayısını belirten basit bir çentikli çubuk veya belirli bir arazi parçasının önemini göstermek için düzenlenmiş bazı taşlar veya kütüklerdir. Burada önemli olan süreçti. İnsanlık kendi iletişim alanını iletişim araçları yaratarak genişletmiştir.

David Crowley - Paul Heyer, İletişim Tarihi

(Eller Mağarası'ndaki el izleri.)

İnsanlık kültür tarihinin en büyük keşiflerinden biri ise 1994 yılında Jean-Marie Chauvet ve iki arkadaşının Güney Fransa'daki Ardeche Kanyonu'nda keşfettikleri mağara oldu. Mağara kâşiflerinin lideri Jean-Marie Chauvet onuruna, mağaraya Chauvet ismi verildi.

Uçtan uca 400 metre uzunluğundaki mağaranın duvarlarına ve tavanlarına çizilmiş mağara aslanı, at, bizon, mağara ayısı, kaplan, mamut, gergedan gibi birçok hayvan tasviri keşfedildi. 32 bin yıl önce çizildikleri tespit edilen resimler, bozulmayacak bir şekilde mühürlendikleri için çizildikleri ilk günkü halleriyle günümüze ulaşabildi. Resimler o kadar taze görünüyordu ki bazı bilim insanları bu resimlerin orijinallikleri konusunda şüpheye düşmüştü.

Orijinallikleri bozulmasın diye insanların ziyaretine kapalı olan mağaradaki resimler belki de insanlık tarihinde üretilen en müthiş sanat eserleridir. Mağaradaki resimlerin karbon testi sonuçları ortaya ilginç sonuçlar çıkmasına sebep oldu. Resimler aynı tarihlerde çizilmemişti. Bazı resimler arasında 5 bin yıllık zaman farkı vardı. Yazması ve söylemesi kolay olsa da 5 bin yıllık zaman süreci içinde hikâyeler, aynı tuval üzerinde farklı sanatçılar tarafından, farklı teknolojilerle anlatılmaya devam edilmiş. Daha çarpıcı olanı ise, 32.000 yıllık Chauvet Mağarası ile 17.000 yıllık Lascaux Mağarası arasında, neredeyse Lascaux Mağarası ile bizim aramızda olduğu kadar zaman farkı bulunuyor. İletişimin sürdürülebilirliği ve önemi açısından bu detayın çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bu biraz sosyal medya hesaplarımızın biz öldükten sonra vasilerimize kalması ve yarım bıraktığımız hikâyeyi, onların tamamlaması gibi.

Mağara resimleri sadece iletişim amaçlı değil, aynı zamanda küçük çocukların eğitimi için de kullanılıyordu. Ebeveynler, mağara duvarlarına çizilen resimlerin hikâyelerini anlatarak geçmişte yaşananlar konusunda yeni nesilleri eğitiyorlardı. Binlerce yıl önce çizilen resimler bir tek o dönemde yaşayan çocukların

eğitimi için değil, modern çağ insanının eğitimi için de önemli bir rol oynuyor. Mağaralara, bugün soyu tükenmiş ve fiziksel özellikleriyle ilgili fazla bilgi sahibi olmadığımız ya da yanlış bilgi sahibi olduğumuz bazı hayvanların resimleri de çizilmiş. Ortaya çıkarılan bu resimler sayesinde soyu tükenmiş hayvanların fiziksel özelliklerini öğrenmiş olduk. Arkeo-zoologlar soyu binlerce yıl önce tükenen mağara aslanlarının yeleli olduğunu düşünüyordu ama mağara duvarına çizilen erkek mağara aslanının yeleinin olmadığı görülüyor. 30 bin yıl önce çizilen bu erkek mağara aslanı bugünün bilim dünyasına ışık tutmuş oluyor.

Bu mağarada benim ilgimi en çok çeken ve kitaba başlangıç olarak bu konuyu seçmeyi düşündüren detay ise hareket duygusu verilen çizimler oldu. Tarihöncesinde yaşayan sanatçı insanlar, resmettikleri açık ağızlı atların kışnediklerini, kafa kafaya çizilmiş gergedanların öfkeyle kavga ettiğini, dışisine kur yaparken çizilen erkek aslanın üremek istediğini, sekiz ayaklı çizilen bizonun hareket ettiğini on binlerce yıl sonrasına iletmış oldular. Zamandan ve mekândan bağımsız bakacak olursak iletişimin sihirli gücünü hissetmemek mümkün değil.

(Sekiz ayaklı bizon.)

Mağaranın derinliklerine resmedilen sekiz ayaklı bizon dik-katle incelendiğinde hareket ediyormuş gibi görünüyor. Bu resmi çizen sanatçı belki hayvanı koşarken veya av peşindeyken düşledi ve sinemanın ilk örneği olacak şekilde çizdi. Doğanın güzelliğini keşfeden ve onu sanatsal hatta sinematik bir biçimde ifade etmeye çalışan *Homo sapiens* betimlemesi, bugün yaşayan teknoloji çağı insanını bile derinden etkiliyor.

Ressam Bertrand David ve bilim insanı Jean-Jacques Lefrère'nin birlikte kaleme aldığı *İnsanlığın En Eski Muamması* isimli kitaptaki iddiaya göre ise bu sekiz ayak, çizer tarafından bir hız etkisi vermek için tercih edilmiş olabilir. Sadece bizon değil atlar ve gergedanlar da çok bacaklı resmedilerek animasyon film kesiti gibi günümüze ulaştı. Evet, binlerce yıl önce yaşayan sanatçı eserine hareket duygusu vermek için ayak sayısını fazla çizerken bugün bizler Instagram paylaşımlarımızda aynı duyguyu yakalamak için Boomerang uygulamasını kullanıyoruz. Hikâyelerin daha gerçekçi anlatılması için hareket duygusu verilen mağara resimleri yerine bugün insanlara hikâyelerimizi daha etkileyici bir şekilde anlatmak için videolar çekiyoruz. İnsan, çağ, teknoloji, mecra hatta hikâyeler değişiyor ama asıl amaç yani sonsuzluk arayışı hiçbir şekilde değişmiyor.

On binlerce yıl önce nefes alan insanların acılarını, mutluluklarını, düşlerini, fikirlerini, ağladıkları olayları, hırslarını tam olarak öğrenemeyebiliriz ama geçmişte neler yaşandığı konusunda öyküler, fikirler ya da tahminler ortaya çıkarabiliriz. 2010 yapımı *Cave Of Forgotten Dreams (Unutulmuş Düşler Mağarası)* isimli belgeselin yönetmenliğini yapan Werner Herzog, Chauvet Mağarası'ndaki sanat eserlerini ve sanatçıları işaret ederek, "Bu resimler, uzun zaman önce unutilan düşlerin anıları. Aramızda, zamanda böylesi bir uçurum varken, bu sanatçıların hayal gücünü acaba hiç anlayabilecek miyiz?" şeklinde soruyor.